

Голок М.Р.,
Хмельницький університет управління та права
імені Леоніда Юзькова, м. Хмельницький
Науковий керівник: Лалуєва Н.М.,
асистентка кафедри публічного управління та адміністрування,
Хмельницький університет управління
та права імені Леоніда Юзькова, м. Хмельницький

РОЛЬ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ У ВІДНОВЛЕННІ КУЛЬТУРИ

Війна завдає значної шкоди культурній сфері, включаючи інфраструктуру, людський потенціал, культурну спадщину та доступ до культурних послуг. Вона завжди залишає за собою руїни не лише матеріальні, а й духовні. Сфера культури, як одна з ключових складових ідентичності нації, часто стає чи не найбільш вразливою. У сучасних умовах, коли в Україні відбувається військова агресія, постає питання: як публічне управління може стати інструментом для відродження та зміцнення культурної сфери?

Стратегічні підходи до державного управління змінилися внаслідок повномасштабного вторгнення Російської Федерації [3]. Культура стала важливим інструментом підтримки морального стану суспільства та сприяння його згуртованості. Пріоритет надавався волонтерським ініціативам, благодійним проєктам, спрямованим на допомогу Збройним Силам України та внутрішньо переміщеним особам, а також проєктам допомоги громадянам у подоланні психологічних наслідків війни через участь у творчій діяльності.

Війна безжально знищує культурну спадщину: музеї, театри, пам'ятки архітектури зазнають фізичних втрат [4]. Зменшення фінансування культури, міграція спеціалістів, обмеження доступу до культурних послуг є ще більшою загрозою, адже це одні з духовних втрат. Також постає загроза втрати національної ідентичності, адже культура — це те, що формує основу самоусвідомлення нації. Чи можна говорити про відновлення за цих умов? Без сумніву, так. Але для цього необхідний чіткий план дій [2]. Відновлення культури після війни є важливим чинником стабілізації суспільства та розвитку національної ідентичності.

Роль публічного управління у відновленні культури має бути системною. Передусім потрібно створити довгострокові стратегії, які б враховували не

лише фінансові аспекти, а й соціальні, інноваційні та людські ресурси [2]. Розвиток культурної дипломатії – один із найважливіших кроків. Через культурні зв'язки Україна може показати світові свою унікальність.

Обмін досвідом, міжнародні проєкти, фестивалі сприятимуть популяризації української культури та залученню інвестицій. Іншою, важливою складовою є фінансова підтримка. Для відновлення культурної інфраструктури потрібні значні ресурси. Тут на допомогу можуть прийти міжнародні гранти, пільгові програми для інвесторів і партнерства між державою та бізнесом [4].

Водночас не можна забувати про цифровізацію. Віртуальні музеї, онлайн-вистави, оцифрування культурної спадщини — це не лише модний тренд, а й ефективний спосіб зберегти культуру для майбутніх поколінь [1].

Децентралізація може стати ключем до успіху. Місцеві громади краще розуміють свої потреби та виклики. Тому передача частини повноважень органам місцевого самоврядування дозволить зосередитися на локальних ініціативах, які матимуть реальний вплив. Також громади можуть стати платформою для залучення громадян до культурного життя. Волонтерські проєкти, співпраця з місцевими митцями та ініціативи зі збору коштів уже демонструють успіх.

Процес відбудови культури після війни — це тривалий процес, який потребує комплексного підходу. Разом із викликами це відкриває нові можливості, такі як впровадження інновацій, налагодження міжнародних зв'язків, розвиток громади як активного учасника культурного життя [1]. Зрештою, культура стає тим мостом, який може об'єднати суспільство. Вона сприяє діалогу між регіонами та поколіннями, стає інструментом національного відродження. Публічне управління має стати гарантом цього процесу, забезпечуючи умови, в яких культура не лише виживе, але й отримає новий поштовх для розвитку. Завдяки підтримці культури, ми можемо відбудувати не лише країну, а й її душу.

Пошкоджену культурну інфраструктуру необхідно буде відновити після закінчення війни. Важливим напрямком цього процесу стане повернення до масштабних культурних ініціатив, таких як фестивалі, концерти, театральні постановки. Водночас сучасні виклики вимагають активного впровадження цифрових

технологій для модернізації культурних послуг [1]. Це включає створення платформ для дистанційного доступу до культурних ресурсів, розробку інноваційних проєктів для залучення молоді та міжнародної спільноти.

Відновлення культурної інфраструктури, інтеграція сучасних технологій у культурну діяльність, а також зміцнення міжнародного культурного співробітництва є одними із завдань, які залишаться на довгострокову перспективу [4]. Пріоритетними будуть відродження національної ідентичності та популяризація національної культури.

Відновлення сфери культури після війни є ключовим етапом становлення нації, який забезпечує збереження її духовних цінностей та ідентичності. Культура виступає не лише засобом творчого вираження, але й важливим механізмом об'єднання суспільства в умовах кризи. Відповідаючи на сучасні виклики, ефективне державне управління має поєднувати стратегічне бачення з гнучкістю. Відбудова культурної інфраструктури, підтримка митців і впровадження інновацій мають стати основою майбутнього розвитку. Адаптація міжнародного досвіду допоможе не лише швидше відновити культурну сферу, а й створити конкурентоспроможну модель її функціонування. Таким чином, успішне відродження культури сприятиме відновленню суспільного духу, формуванню позитивного іміджу держави на світовій арені та слугуватиме платформою для сталого розвитку країни.

Список використаних джерел:

1. Менська О.А. Цифровізація як ефективний спосіб збереження історико-культурної спадщини: міжнародне та національне нормативно-правове забезпечення. *Наукові інновації та передові технології*. Серія «Управління та адміністрування». 2024. № 1 (29). С. 101-115.
2. Публічне управління та адміністрування в умовах війни і в поствоєнний період в Україні : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. у трьох томах, м. Київ, ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України, 15-28 квітня 2022 р.; ред. колегія : І.О. Дегтярьова, В.С. Куйбіда, П.М. Петровський та ін., уклад. Т.О. Мельник. Т. 1 К. : ДЗВО «УМО» НАПН України, 2022. 217 с.

3. Публічне управління XXI століття: особливості воєнного і післявоєнного періодів : зб. наук. матер. XXIII Міжнар. наук. конгресу. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2023. 680 с.

4. Теличук Б. Як відбудувати Україну після війни. Ukraïner. 11.05. 2022. URL: <https://ukraïner.net/vidbudova/> (дата звернення: 04.12.2024)